

Nieuwe standaard versnelt circulaire plannen

Een rekenmethode geeft bedrijven de wind in de rug bij het geven van handen en voeten aan hun circulaire bedrijfsvoering. Het betreft het Circular Transition Indicators Framework. De recent gelanceerde methodiek maakt alle circulaire activiteiten gemakkelijker meetbaar. Overkoepelend, per bedrijfsonderdeel en op productniveau.

8 Aquathermie lijkt energiebron van formaat

Aquathermie heeft de potentie om bijna de helft van de Nederlandse woningen duurzaam te verwarmen. Sleutel is een handige geo-app om snel de potentie van energie uit oppervlakte- en rioolwater te achterhalen. Wat zijn de kansen?

12 Insectenteelt kansrijke circulaire eiwitbron

Nieuwe bronnen van eiwit zijn hard nodig om de druk op het milieu te verminderen. De kweek van insecten kan voorzien in een flink deel van de behoefte van mens en dier aan voedings-eiwitten. Nederland ont-popt zich inmiddels als gidsland.

16 Investeer in duurzaam besef nieuwe generatie

Leren wat er komt kijken bij een duurzame ontwikkeling van de samenleving begint in het basisonderwijs, daarvan is André de Hamer overtuigd. "Investeren in de nieuwe generatie burgers en beslis-sers kan niet vroeg genoeg beginnen."

26 Zet in op meer winst uit hergebruik

Hoe halen we meer milieu-winst uit onze productie-processen? Eén van de manieren is door met minder nieuwe grondstoffen dezelfde hoeveelheid producten te maken. Een bekende aanpak, maar dit aandeel laten groeien ligt soms complexer dan op het eerste oog lijkt.

10 Blauwalg delft onderspit in ijzerzand

Fosfaten en hoge temperaturen leiden elke zomer tot algenexplosies in oppervlaktewater. Met name de blauwalg is een beruchte zwempretbederver. Betaalbare preventie gloort.

20 Verduurzamen woningmarkt in de versnelling

Het ontbreekt vaak aan praktische kennis om handen en voeten te geven aan het verduurzamen van de woningmarkt. Platform Reimarkt is in dit gat gesprongen.

22 CO₂-eter uit de startblokken

Met de inzet op duurzame energie worden de klimaatdoelen bij lange na niet behaald. Het actief CO₂ uit de atmosfeer verwijderen kan uitkomst bieden. Het toverwoord is olivijn.

24 Schoon vizier in zicht

De eerste stappen naar een schone brillenbranche zijn gezet met als belangrijke aanjager Ace & Tate. Een kijkje van binnenuit.

30 Energie uit water klimt uit dal

Nederland waterland profiteert veel te weinig van getijdenenergie en waterkracht. Tot voor kort, want er is eindelijk een routekaart voor de innovatieve technologie in de maak.

32 Pionieren richting volledig circulair textiel

In Twente werkt Hogeschool Saxion aan chemische recycling om een hoogwaardige cellulosevezel te maken.

En verder

15 Column
Marjolein Demmers

19 Korte berichten

29 Korte berichten

34 Korte berichten

35 Colofon

MAURITS GROEN
HOOFDREDACTEUR

Corona als kans

U heeft het ongetwijfeld een dezer dagen horen langskomen: het Chinese karakter voor 'crisis' is precies hetzelfde als voor 'kans'. Nu ik dit schrijf verkeert NL ruim 1,5 maand in corona-modus en het einde is nog bepaald niet in zicht. Niet voor scholen, restaurants, theaters etc. etc. Laat staan dat de economie als geheel weer kan opveren: de coronaklap zal nog lang nadreunen.

Doordat deze crisis iedereen raakt en bovendien niet slechts een paar dagen duurt, vormt deze periode ook een nadrukkelijke uitnodiging tot reflectie. In hoeverre heeft juist de manier waarop we onze economie hebben ingericht bijgedragen aan het ontstaan van deze crisis of is zij er misschien zelfs wel de oorzaak van geweest?

-----
*'Keuzes zullen
bepalen of corona
ook een structurele
crisis gaat
veroorzaken'*

Nog relevanter de vraag: hoe investeren we de gigantische bedragen die door overheden ingezet gaan worden om de crisis te boven te komen? Wordt dat *business as usual* of benutten we deze crisis als een kans om al dat geld (na de 'Eerste Hulp Bij

Corona') uitsluitend uit te keren aan bedrijven die kunnen aantonen dat ze daarmee bijdragen aan een duurzame, circulaire economie? Immers, wanneer we opnieuw gaan investeren in de wederopbouw van de 'fossiele economie', dan financieren we het veroorzaken van problemen in de toekomst. Contraproductief.

Kan het anders? Jazeker. Bij industrie, infrastructuur, gebouwde omgeving, energievoorziening, agrarische sector etc. bestaan er immers al lang concrete mogelijkheden voor fundamentele verduurzaming. Substantiële investeringsagenda's daarvoor liggen ook al te wachten op uitvoering. Maar wanneer alleen al AirFrance/KLM een claim voor € 10 miljard aan staatssteun op tafel legt, dan houd ik wel mijn hart vast. Te meer daar dit concern samen met Schiphol de enige individuele bedrijven waren die meteen bij het uitbreken van de crisis door de minister van Financiën werden ontvangen en prompt mondeling ongelimiteerde steun kregen toegezegd. Ongelimiteerde staatssteun voor de *hele* economie is immers onmogelijk.

Kortom, er moet gekozen worden. Keuzes die zullen bepalen of corona ook een structurele crisis gaat veroorzaken of juist een kans op een duurzame transitie. Kan de overheid, die tijdens deze crisis na decennia van neoliberalisme ineens weer de maatschappelijke regie toegeworpen kreeg, naast crisismanagement ook dat leiderschap leveren?